

A.4. DIFICULTATS ECONÒMIQUES PER ACCEDIR A L'ENSENYAMENT UNIVERSITARI

Enguany el Síndic ha rebut diverses queixes amb relació a l'elevat cost dels serveis acadèmics a les universitats públiques de Catalunya, i també sobre l'eliminació d'alguns supòsits d'exempció i de bonificació. Aquestes circumstàncies, juntament amb algunes modificacions en les beques, poden ser un entrebanc per al dret d'accés a l'educació universitària.

L'augment dels preus públics per als estudiants universitaris que s'estableix mitjançant el Decret 77/2012, de 10 de juliol, pel qual es fixen els preus dels serveis acadèmics a les universitats públiques de Catalunya i la Universitat Oberta de Catalunya per al curs 2012/2013, s'emmarca en el context de crisi econòmica i de contenció pressupostària actuals i s'adequa a la regulació del Reial decret llei 14/2012, de 20 d'abril, de mesures urgents de racionalització de la despesa pública en l'àmbit educatiu, que permet l'augment del cost d'aquests estudis amb la intenció d'aproximar gradualment els preus a la despesa real que comporta la prestació del servei.

El Síndic ha suggerit que es reguli la cobertura de les necessitats sobrevingudes al llarg del curs

Tot i això, l'article 117.3 de la Llei 1/2003, d'universitats, reconeix que correspon al Govern de la Generalitat aprovar els preus públics dels ensenyaments conduents a l'obtenció dels títols universitaris oficials i la resta de drets legalment establerts.

A partir de les diverses queixes rebudes, el Síndic ha obert una actuació d'ofici, ja que aquestes mesures poden comportar una manca de possibilitat d'accedir als estudis postobligatoris per raons estrictament econòmiques. En el marc d'aquesta actuació d'ofici, el Síndic ha estat estudiant l'im-

pacte causat i les actuacions dutes a terme per combatre el que es podria convertir en una vulneració del principi d'equitat en l'àmbit de l'educació.

Amb relació a l'impacte causat, la Secretaria d'Universitats i Recerca informa que l'Agència de Gestió dels Ajuts Universitaris i de Recerca, AGAUR, d'acord amb les dades de què disposa, no té constància que s'hagi vist afectat l'accés o la continuïtat als estudis postobligatoris durant el curs acadèmic 2012/2013. Atès que informacions aparegudes en premsa situen en 3.000 el nombre d'estudiants que no han pogut fer front al pagament de la matrícula universitària exigida durant aquest darrer curs acadèmic, el Síndic ha demanat informació sobre la morositat entre els estudiants universitaris de les set universitats públiques catalanes durant aquest curs 2012/2013.

D'acord amb l'article 5 del Decret 77/2012, de 10 de juliol, l'impagament de la matrícula o d'algun dels seus fraccionaments en els terminis que estableixi la universitat pot donar lloc a la suspensió temporal dels drets de l'estudiant i, si s'escau, a l'anul·lació de la matrícula i dels efectes que aquesta hagi pogut produir sense dret a cap reintegrament, a banda dels recàrrecs aplicats en les noves matrícules. El Síndic resta pendent de rebre la informació sol·licitada per continuar amb l'estudi de la situació i proposar mesures concretes en el marc de les seves atribucions.

Cal garantir la difusió de la informació respecte a la convocatòria de les beques Equitat

Davant d'aquestes dificultats, les beques i els ajuts a l'estudi són el mecanisme de què disposen les administracions públiques per garantir la igualtat d'oportunitats en l'educació universitària.

El règim general de beques i ajudes a l'estudi personalitzades està establert en el Reial decret 1721/2007, de 21 de desembre, modificat parcialment pel Reial decret 609/2013,

de 2 d'agost. Des de l'any 2005 el Ministeri d'Educació i la Generalitat de Catalunya han subscrit diversos convenis de col·laboració per tal que la gestió de les beques i ajuts a l'estudi destinats a estudiants amb domicili familiar a Catalunya es dugui a terme per mitjà de la Generalitat mitjançant l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR).

Paral·lelament, la Generalitat desenvolupa amb recursos propis una política complementària d'ajudes amb la convocatòria de les beques Equitat per a la minoració dels preus dels crèdits dels estudis universitaris en funció de la renda i els membres de la unitat familiar.

En aquest context, l'any 2013 el Ministeri d'Educació va anunciar la modificació del Reial decret 1721/2007, pel qual s'estableix el règim de beques i ajudes a l'estudi personalitzades. Aquesta reforma introdueix un nou sistema de beques amb una estructura de dos parts, una part fixa i una altra de variable que té en compte requisits d'exigència acadèmica i de capacitat econòmica.

El Síndic va traslladar al Defensor del Poble algunes consideracions en defensa del dret a la igualtat d'oportunitats abans que s'aprovés la modificació esmentada. En primer lloc, per no vulnerar el dret a la igualtat i no-discriminació per raons econòmiques els requisits acadèmics haurien de ser els mateixos per als estudiants que requereixin ajuda econòmica addicional per cursar els seus estudis que per als que no la necessitin d'acord amb el nivell de renda familiar de què gaudeixen. Per contra, es confonen les beques d'integració i promoció social amb les beques d'excel·lència acadèmica. Malgrat les consideracions formulades, la reforma s'ha materialitzat amb l'aprovació del Reial decret 609/2013, de 2 d'agost.

D'altra banda, en l'àmbit català, el Síndic ha fet arribar al Departament d'Economia i Coneixement algunes recomanacions amb relació a les beques Equitat.

A la fi del curs 2012/2013 la Secretaria General d'Universitats va anunciar que

s'havia produït un error de càlcul de les necessitats potencials que va suposar un romanent de sis milions d'euros destinats a la partida pressupostària de les beques Equitat.

El Síndic ha suggerit que es reguli de manera adequada, garantint la publicitat i l'equitat en els requisits d'accés respecte als estudiants que van optar a la beca en un primer moment, la cobertura dels estudiants que al·leguin un canvi de la seva situació econòmica durant el curs, i, si cal, que s'ampliï la dotació destinada a aquestes beques.

S'ha de garantir que cap estudiant deixi d'estudiar per raons econòmiques

En segon lloc, el Síndic ha suggerit que es garanteixi la difusió de la informació amb relació a la convocatòria de les beques Equitat, ja que, tal com indiquen les mateixes universitats, sovint encara hi ha desconeixement per part de l'alumnat pel que fa a l'existència d'aquests ajuts perquè són de creació recent.

Finalment, el Síndic ha demanat que es garanteixi que cap estudiant deixi d'estudiar per raons econòmiques, complementant l'import que es prevegi en l'àmbit estatal per a les beques destinades als estudis universitaris i adaptant-lo a la situació socioeconòmica catalana, tal com ja s'està fent.

El Departament, fent-se partícip de les recomanacions efectuades, les ha acceptat i es compromet que les convocatòries de causes sobrevingudes comptin amb totes les garanties de publicitat i cobertura per al curs 2013/2014 i que la difusió de la informació de la convocatòria millori i augmenti. Finalment, assegura que l'ampliació de llindars de la convocatòria d'ajudes per a aquest curs té la finalitat de garantir que cap estudiant deixi d'estudiar per raons econòmiques.